

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

**(10/108, 155, 156, 157, 158, 159, 160) ESAS NO'LU
BİLGİ TOPLUMU OLMA YOLUNDA BİLİŞİM
SEKTÖRÜNDEKİ GELİŞMELER İLE
İNTERNET KULLANIMININ BAŞTA
ÇOCUKLAR, GENÇLER VE AİLE YAPISI
ÜZERİNDE OLMAK ÜZERE SOSYAL
ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI AMACIYLA
KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI
KOMİSYONU**

TUTANAK DERGİSİ

22 Mayıs 2012 Salı

**(10/108, 155, 156, 157, 158, 159, 160) ESAS NO'LU BİLGİ TOPLUMU
OLMA YOLUNDA BİLİŞİM SEKTÖRÜNDEKİ GELİŞMELER İLE
İNTERNET KULLANIMININ BAŞTA ÇOCUKLAR, GENÇLER VE
AİLE YAPISI ÜZERİNDE OLMAK ÜZERE SOSYAL ETKİLERİNİN
ARAŞTIRILMASI AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI
KOMİSYONU**

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

22 Mayıs 2012 Salı

----0----

K O N U

İnternet Kullanımı hakkında

Sayfa
1:18

İÇİNDEKİLER

<u>İİ</u>	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:18
Prof. Dr. Müjgan ALİKAŞİFOĞLU (Türk Pediatri Kurumu Yönetim Kurulu Üyesi)	1:5, 12:13, 15, 16:17
Tuncay ERGENE (TÜRK PDR-DER Genel Başkanı)	5:9, 9:11, 13:14, 15, 17:18
Aykan ERDEMİR	Bursa 9, 11
İlhan YERLİKAYA	Konya 11
Aytuğ ATICI	Mersin 11:12, 18
Fazilet DAĞCI ÇİĞLİK	Erzurum 14:15
Sermin BALIK	Elazığ 15:16

Açılma Saati: 15.23

Kapanma Saati: 16.34

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.23

BAŞKAN : Necdet ÜNÜVAR (Adana)

BAŞKAN VEKİLİ : Yıldırım M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş)

SÖZCÜ : İlhan YERLİKAYA (Konya)

KÂTİP : Erdal AKSÜNGER (İzmir)

----0----

BAŞKAN – Bilişim ve İnternet Araştırma Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, değerli konuklarımız, değerli uzmanlarımız ve değerli basın mensupları; hepinize iyi bir hafta olmasını dileyerek bugünkü oturumu açıyorum.

Bildiğiniz gibi, Komisyonumuz bilişim sektöründeki gelişmeleri ve İnternet'in sosyal etkilerini araştıran bir komisyon ve İnternet'in sosyal etkileriyle ilgili iki önemli sunum dinleyeceğiz bugün. Türk Pediatri Kurumu Yönetim Kurulu üyesi Sayın Profesör Doktor Müjgan Alıkaşifoğlu ve Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği temsilcileri dernek Başkanımız Sayın Profesör Doktor Tuncay Ergene ve Sayın Hüseyin Şen bugün bizlere önemli sunumlar yapacaklar.

Sunumları ikiye de bölebiliriz, ikisini aynı anda dinleyip daha sonra topluca da değerlendirebiliriz. Belki öylesi daha pratik olur çünkü birbirini tamamlayan tarzda sunumlar dinleyeceğimizi tahmin ediyorum, tahmine dayalı söylüyorum.

İlk olarak Sayın Müjgan Alıkaşifoğlu Hoca' mıza söz vermek istiyorum.

Değerli Hocam, mikrofon sizde, mümkün olduğunca pratik ve seri bir şekilde sunum yapabilirsek ki biz on beş dakika diyoruz, bilemediniz yirmi dakika, her iki konuşmacımıza da on beş-yirmişer dakika verdikten sonra konuyu tartışmaya açacağız.

Buyurun Değerli Hocam.

TÜRK PEDIATRİ KURUMU YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MÜJGAN ALİKAŞİFOĞLU – Öncelikle çok teşekkür ediyorum Komisyona bizi davet ettiği için.

Şimdi, çağımızda teknoloji çocuk ve ergenlere eğitim, eğlence ve gelişimi destekleme anlamında vazgeçilmez bir olanak sunuyor. Bunu böyle kabul ederek herhâlde işe başlamak lazım. Ama İnternet'in sunduğu bu olanaklardan en fazla da ergenler zarar görüyorlar çünkü onların temel özellikleri, merak ve deneme isteği, yansız olamama ve doğru karar verme becerisinin eksik oluşu, o anı yaşama istekleri, risk alma eğilimleri ve otoriteye karşı çıkma eğilimleri. Ergenlerin temel özelliklerini böyle tanımlayabiliriz.

Yaşam içinde nelerle karşılaşılıyorlar? Aile içi çatışmalara maruz kalabiliyorlar, medyanın etkisi altındalar, büyük metropollerde yaşıyorlar, farklı alt kültür gruplarıyla karşılaşılıyorlar, işsizlik ya da ebeveynlerin çift işte çalışması nedeniyle denetlenme süreleri kısıtlı olabiliyor. Bir de onlar teknoloji uzmanı ama ebeveynleri maalesef değil, bu da, jenerasyon farkı da onları etkiliyor.

Yine, çekirdek aile arttığı için sosyal destek mekanizmaları iyi çalışmıyor gençler için. Büyük şehirlerde boş zamanlarını değerlendirebilecekleri yerler az, kırsal kesimde ise hoşlarına gidecek etkinlikler yok. Bu da onları yeni arayışlara ve İnternet'e itiyor diye düşünüyoruz ve bu dünya da, gerçek dünyada olduğu

gibi siber dünya dediğimiz bu ortam da çocuklar ve ergenler için birtakım riskler taşıyor çünkü onlar gelişimlerini henüz tam tamamlamamışlar ve birtakım kurallara ihtiyaçları var.

Kısaca Progress and Freedom Foundation'ın bir uygulaması var. Bu daha çok ABD'ye uygun kurallar belirliyor ama İnternet'ten en fazla zarar gören grubun 15-17 yaş grubu olduğuna karar vermişler 2009'da ve bu konuda yani İnternet'te çocukların, özellikle de 15-17 yaş grubunun güvenliğini sağlanmasından da esas olarak ebeveynlerin ve eğitim kurumlarının sorumlu olduğunu dile getirmişler.

Şimdi, biliyorsunuz gerçek dünyada bizim bilgilerimiz gizli aslında ve çocuklara ilk öğrettiğimiz şey, yabancılarla konuşma, isim, adres, telefon gibi, gittiğin okul gibi yerleri başkalarına söyleme diyoruz, yolda karşılaştığın kişilerle bunları paylaşma fakat İnternet'e girdiklerinde ne oluyor? Tanımadığı kişilere güveniyorlar, kişisel bilgilerini paylaşıyorlar, belki telefon numaralarını vermiyorlar ama nerede yaşadıkları, hangi okula gittikleri, vakitlerini nerede geçirdikleri konusunda bilgi verebilecek fotoğraflarını diğer kişilerle paylaşıyorlar ve bunun sonucunda en büyük risk bir akran istismarı olabilir, cinsel istismar olabilir, çocuk pornografisi olabilir, çocukların sağlığı açısından en tehlikeli üç konu.

Akran istismarı dediğimizde üç beş örnek vermek istedim. Mesela, birbirlerini tanıyan çocuklar arasında, bir diğerinin hoşlanmayacağı bir profil yaratarak o çocuğu istismar edebilir ya da yine İnternet ortamında pek çok arkadaşın bir arada paylaştığı bir etkinlikte onun yer almasını engelleyerek yine istismar edebilir veya hoş gitmeyen sözler, fotoğraflar yayınlarak yine taciz edebilir akranını.

Şimdi, Avrupa'da yapılan bir araştırmanın sonuçları gösteriyor ki İnternet'te akran istismarına uğrayan çocukların yüzde 80'i herhangi biriyle paylaşıyor bunu ama yüzde 20'si paylaşmıyor yani yüzde 20 çocuk burada yaşadıklarını hiç kimseye anlatmıyor ve aktarmıyor. Bu Türkiye'de muhtemelen daha yüksektir, böyle bir çalışma yapılmadığı için bilemiyoruz.

Şimdi, bu kelimeyi nasıl Türkçeleştireceğimi bilemedim açıkçası, psikolojiden arkadaşlar varsa belki onlar bilebilir "grooming" daha çok İnternet ortamında büyük bir erişkinin kendini çocuk gibi tanıtip çocukla arkadaşlık kurması site aracılığıyla öncelikle ve onun güvenini kazandıktan sonra gerçek dünyada onunla buluşarak, buluşma sonrasında çocuğu istismar etmesi. Bu oldukça yaygın görülebilen bir şey ve bunlar, yine Avrupa çalışmasında gösterilmiş ki, çocukların yüzde 30'u yabancılarla karşılaşıyorlar, yüzde 8'i de bu tanıştıkları erişkinlerle bir araya geliyorlar. Ama ailelerine sorduğunuzda, ailelerin yüzde 61'i "Hayır, böyle bir şey yapmış olamaz" diyor, yüzde 11'i de böyle bir şeyin farkında olmadığını söylüyor. Yani, bu erişkinlerle gerçek dünyada bir araya geldiklerini yüzde 75'e yakını bilmiyor.

Bir de pedofili var. Pedofili de "çocuk istismarcısı" diye tarif edelim ama temas olması şart değil, pedofili de görsel imajlarla da istismar söz konusu olabilir. Pedofiller için de güvenilir bir ortam, birbirlerini tanımadan farklı kimliklerle bir araya gelip çocukları istismar edebiliyorlar.

Peki, bütün bunlardan sonra İnternet ortamını biz cinsel istismar için uygun bir ortam kabul edersek, İnternet'te buna uğrayan çocukların da gerçek hayatta istismara uğrayan çocuklarla aynı bulguları, aynı hastalık tablolarını gösterebileceğini düşünebiliriz.

İşte, burada depresyondan intihar girişimine, post travmatik stres bozukluğundan psikomatik eğilimlere kadar pek çok hastalık söz konusu olabiliyor.

Bir de ergenler zararlı içeriklerle karşılaşabiliyorlar. Çocuklar ve ergenler diyeyim ama çoğunlukla ergenler. Bunlar cinsel içerikli görüntüler olabiliyor, şiddet olabiliyor, bazı hastalıklarla ilgili siteler var, mesela yeme bozukluklarıyla ilgili pek çok site var, ergenler bunlarla karşılaşp buradaki birtakım diyet önerileri olabiliyor. Hani illa içeriğin ahlaki anlamda kötü olması gerekmiyor, sağlık anlamında da zararlı bilgilere ulaşabiliyorlar.

Yine yurt dışında yapılan araştırmalar gösteriyor ki ergenlerin yüzde 20'si pornografik sitelere giriş yapabiliyorlar ama eğitimlerinin ne olduğu bir soru işareti ve pornografik materyali sık kullanmayla psikososyal gelişimlerinin etkilenmesi arasında da ilişki olduğu yine gösterilmiş.

Yine, cinsel yaşantıyı o pornografi sitelerinde gördükleri gibi zannederek normal cinsel yaşantıdan sapmalar gösterebiliyorlar. Bu da çalışmalarda gösterilmiş, özellikle yine Amerika Birleşik Devletleri'nde. Bu da daha çok sosyal öğrenme teorisiyle izah edilmiş, yani gerçekliği öyle zannettikleri için cinsel yaşantılarını öyle sürdürüyorlar.

Aşırı kullanım bir başka problem. Günlük ekran süresinin iki saat olması öneriliyor tüm pediatriyle ilgilenen kurumlar tarafından, Amerika'da olsun, Asya'da olsun. Ekran süresi derken televizyon, bilgisayar, cep telefonu, İnternet hepsini bir arada değerlendirmemiz lazım, günlük iki saati geçmemesi gerekiyor.

Yeni bir hastalık tablosu olarak İnternet bağımlılığı hastalığı tanımlandı. Tanı kriterleri henüz oturmadı ama giderek daha uzun süre İnternet'te kalmak, aşırı hareketlilik veya üzüntü gibi duygularıyla baş edememek, yani bu uzun süre ekran başında, İnternet başında vakit geçirdikten sonra o "Yerimde duramıyorum." diyen çocuklar oluyor. Eskiden biz bunu çizgi filmlerden sonra yaşadık, işte He-Men diye bir çizgi film vardı, onu seyreden bütün çocuklar çılgın gibi bağırarak sokaklara çıkardı, duygularını kontrol edemezdi. Şimdi aynı duygu kontrolünde bozukluk uzun süre İnternet'te vakit geçirilince oluşuyor. Giderek planladıklarından daha uzun süre İnternet'te vakit geçirme başlıyorlar. İnternet kullanımı yüzünden -yani bu hastalık tablosunun tanısını koyabilmek için bu altı kriterin bir arada olması lazım- bir ilişkiyi ya da herhangi bir fırsatı kaçırma riskine giriyorlar. Kullanım süresini uzatabilmek için yalan söylemeye başlıyorlar ve olumsuz duyguları için İnternet'i kullanmayı tercih ediyorlar.

Organik, bedensel birtakım sorunlar da yaşayabiliyorlar. Yeme bozukluğu, uyku bozukluğu, kas-iskelet sistemi hastalıkları, fiziksel etkinlikte kısıtlanma gibi. Bunun yanında birtakım psikolojik ve nörolojik problemler de ortaya çıkabiliyor, dikkat eksikliği, depresyon, anksiyete, sosyal fobi, otistik davranışlar gibi.

Günümüzde en büyük sıkıntı da belki sosyal medya kullanımı, yani sosyal paylaşım siteleri. En hızlı kullanım oranı artan siteler bunlar. Yine Avrupa çalışması bu, çocukların yüzde 60'ının Avrupa'da kendi sosyal paylaşım profilleri var, Türkiye'de de yapsak herhâlde buna yakın rakamlar çıkacaktır. Aslında Türkiye'den şöyle bir öngörü yapabiliriz: Bizim Dünya Sağlık Örgütüyle birlikte kırk bir ülkede eş zamanlı yürüttüğümüz bir "Okul çocuklarının sağlık davranışları" adlı bir çalışmamız var. Millî Eğitim Bakanlığıyla iş birliği hâlinde yürütüyoruz. Bu çalışmanın 2010 yılı sonuçlarına göre, evlerin yüzde 65'ine bilgisayar girmiş durumda Türkiye'de. Ondan dört yıl önceki çalışmada bu oran yüzde 48'di, muhtemelen şimdi baksak daha da yükselmiş olacak.

Bunlar 11, 13, 15 yaşındaki çocuklar, öğrenciler ve her gün yüzde 30' u en az bir saat bilgisayarı ödev dışı nedenlerle kullanıyorlar, muhtemelen de bu süreyi İnternet' te geçiriyorlar. Yani, İnternet kullanımı bizim çocuklarımız arasında da yaygın diyebiliriz.

Peki, niye bu kadar çok sosyal paylaşım sitelerine yöneliyorlar diye bakarsak, aslında ergenler her zaman bir araya gelmek, kamplaşmak, gruplaşmak isteyen bir grup, sosyal paylaşım siteleri bu ihtiyaçlarını gideriyor. Eskiden sokağa çıktıklarında ya da alışveriş merkezlerine gittiklerinde ne yapıyorlarsa bu sitelerde de aynısını yapıyorlar. Bu nedenle de onların gereksinimlerini karşılıyor aslında, gelişimsel gereksinimlerini ama risk altına sokuyor.

Yaş kısıtlaması işe yarıyor mu bu sitelerde? Hayır. Büyük bir kısmı bunu yalan bildirimlerle aşabiliyorlar ve giderek daha da fazla sanal âlemde yaşamaya başlıyorlar. Bu karikatür bir miktar -yani Türkçe bulamadım kusura bakmayın- işte arkadaşlarının bilgisayarın içinde yaşadığını düşünür hâle bile gelebiliyor çocuklar.

İnternet bağımlılığının diğer bağımlılık davranışlarıyla ve bu sosyal paylaşım sitelerinde uzun süre geçirmenin de İnternet bağımlılığıyla ilişkisi olduğu da gösterilmiş. Sosyal uyumda bozulmaya yol açabiliyor, kendine güvensiz bireyler daha da fazla etkilenebiliyor çünkü bir sosyal paylaşım sitesinde hiç de kendine benzemeyen bir profil yaratıp kendini farklı göstermesi gerçek hayatta sosyal becerisini geliştirmesine engel olabiliyor. Kumar oynayabiliyorlar İnternet' te, bu da başka bir sakınca.

Peki, buna karşı ne yapmamız gerekiyor diye bakarsak, öncelikle herhâlde ebeveynlerin İnternet kullanmayı mutlaka öğrenmesi gerekiyor, teknolojiden haberdar olmaları lazım, yani ebeveynlerin eğitilmesi lazım. Çocuklarıyla birlikte İnternet' e girmeye teşvik edilmeliler. Küçük yaştaki çocuklar için yaşa uygun filtreler ev içerisindeki bilgisayarlarda kullanılabilir ama yaş ilerledikçe bu filtreleri aşmanın yollarını kendileri de bulabiliyorlar zaten. Bir de bu aşırı İnternet kullanımına bağlı hastalıkların bulgu ve belirtilerini bilmeleri gerekiyor. Süre kısıtlaması getirmeyi öğrenmeleri lazım. Bir de çocuklarını yanlış bilgi paylaşımı, ekran istismarı, İnternet' te yaşanabilecek cinsel istismar konusunda bilgilendirmeleri lazım ve çocuğun karşılaştığı, İnternet' te karşılaştığı hoşla gitmeyen konuşmaları ya da görüntüleri kendileriyle paylaşma konusunda teşvik etmeleri lazım, gerekiyorsa de profesyonel destek almaları lazım.

Ulusal düzeyde ne yapabiliriz diye bakarsak, herhâlde en acil konu çocuk pornografisi ve cinsel istismar. Öncelikle Türkiye' de durumun ne olduğunu bilmemiz gerekiyor, büyük bir araştırma yapılmış olduğunu, yani en azından benim haberim yok. Millî Eğitim Bakanlığına bir miktar sorumluluk düştüğünü düşünüyorum çünkü çocuklara en kolay ulaşılacak yer okullar. Okullarda özellikle madde kullanımı, cinsel istismar, cinsel sağlık, İnternet kullanımı gibi konuları da içeren geniş kapsamlı çalışmalar yapıp ne durumda olduğumuzu önce görmek ve bu çalışmaların sonuçlarını profesyonellerle paylaşarak, ortak koruma, müdahale programları geliştirmek gerekiyor.

Bu programların da çoğunlukla aslında tek bir konuya odaklı değil, sağlıklı genç gelişimi diye genel bir konunun müfredat programına yerleştirilip, çocuğun her alanda sağlıklı olmasını destekleyecek çalışmaların yapılması, bu arada İnternet, cinsel istismar, çocuk pornografisini de kapsaması bir çözüm olabilir.

Hekimler açısından bakarsak bizi kısıtlayan en önemli şey çocuk ve ergenlerle gizlilik esasına dayalı sağlık hizmeti sunma hakkından yoksun olmamız. Bu ne demek oluyor biraz açıklamak isterim vaktim varsa. Şöyle şimdi, hastanede yaşadığım bir örnekten yola çıkayım ben: On dört yaşında bir kız çocuğu gelmişti, bize geliş nedeni aslında boğaz ağrısı, öksürük, yani klasik üst solunum yolu enfeksiyonu fakat biz ergenlerle farklı bir görüşme tekniği kullanıyoruz, psikososyal değerlendirme yapıyoruz. Bunu da aslında legal olarak hakkımız olmadığı hâlde, söylenenlerin, kendi hayatına ya da bir başkasının hayatını tehdit etmedikçe aramızda kalacağını ifade ederek çocukla yalnız başımıza yapıyoruz ve bu görüşmede bu üst solunum yolu şikâyetiyle gelen çocuğun aslında Facebook'ta bir arkadaş edindiğini, bu arkadaş ona göre Konya'da yaşayan birisi, ona âşık olduğunu, onunla İstanbul'da buluşmak üzere program yaptığını ve buluştuğunu, sonuçta bir araya geldiğini ve karşındakinin kırk küsur yaşında bir erişkin çıktığını, aslında o onu bir akranı zannederek buluştuğunu öğrendik ve bir cinsel istismar girişiminde bulunduğunu öğrendik. Şimdi, biz bunu anında bildirmek zorundayız böyle bir bilgiyi aldığımızda fakat çocuk bunun legalize edilmesini istemiyor çünkü anne babasından korkuyor; "bunu öğrenirlerse babam beni öldürür..." Şimdi böyle bir kaygı taşıırken, ben de bunu öğrenmişken çocuğun yüksek yararı esas olarak o istismarın bulgularından kurtulması. Karşı tarafın cezalandırılması bana göre bir sağlıkçı olarak ikinci derecede kalıyor. O zaman en azından benim bir süre, on beş gün olur, yirmi gün olur, bir ay olur, duruma göre üç ay olur, bu olguyu gizleme hakkımın olması lazım o çocuğun sağlık sisteminden yararlanmaya devam edebilmesi için. Nitekim, böyle bir şey olmadığı için biz bunu açığa vurduğumuzda, çocuk üç gün sonra intihar girişiminde bulundu korktuğu için. Yani, söylemek istediğim bu, sınırsız veya sonsuz bir gizlilik ilkesi olmayabilir ama hekimleri rahatlatacak bir düzenlemeye ihtiyaç var.

Bir de cinsel sömürünün uluslararası boyutu olduğu düşünülerek ona göre de geçerli önlemler alınabilir.

İnternet kafeler herhâlde ciddi bir sıkıntı. On sekiz yaş altı bireylerin ulaşabileceği sitelere yaşa uygun kısıtlamalar getirilmesi lazım bu kafelerde.

Bence esas önemlisi, çocuklara bilgisayarın dışında keşfedilmesi gereken, sadece bir link yoluyla ulaşamayacakları harika bir dünya olduğunu anlatabilmek, yani bir tıkla giremeyecekleri, çok daha zengin bir ortam olduğunu öğretip eğitebilmek diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Değerli Hocam, çok teşekkür ediyoruz güzel ve vakitlice sunumunuz için.

Şimdi de Türk Psikoloji Danışma ve Rehberlik Derneği Başkanı Sayın Ergene'ye söz veriyorum.

Buyurun Değerli Hocam.

TÜRK PDR-DER GENEL BAŞKANI TUNCAY ERGENE – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlarım. Bize böyle bir olanak sağladığınız için de özellikle teşekkür ederim.

Bizim çalışmamız daha çok çocuklar, gençler ve aile üzerindeki etkileri üzerine genel bir değerlendirmede bulunmak istiyoruz, bunun dışında daha sonraki aşamalarda elimizden gelen katkıyı göstermekte bulunabileceğimizi belirtmek isterim.

Bununla ilgili aslında meslekler ve bu tür sorunların Türkiye'nin temel demografik yapısıyla çok ilişkili olduğunu düşünüyoruz ve hazırlanan meslekler ve hazırlanan yasaların temelde bireyin, toplumun

ihtiyacını gidermeye yönelik olduğunu düşünüyoruz. Bu çerçevede özellikle şu anda Türkiye’de toplam nüfusun yüzde 38’i on sekiz yaşın altındadır ve özellikle gençler ve çocuklara yönelik politikalar anlamlıdır fakat 2030’lu yıllara doğru özellikle yetişkin bir nüfusla çalışmaya başlayacağımızı belirtebiliriz ve bunun sosyal güvenlik sistemi üzerinde ciddi etkilerinin olabileceğini belirtmek isteriz ve bu nedenle de özellikle rehabilitasyon konularıyla ilgili çalışmalara destek olunması gerektiğini düşünüyoruz.

Bu süre içerisinde özellikle gittikçe artan bir şekilde ailenin yapısında bir küçülmeyi gözlemlemekteyiz ve ailenin özellikle İnternet aracılığıyla iletişime açılmış olmasına bağlı olarak, özel hayatın da ciddi bir risk altında bulunmasına bağlı olarak etkilenmeye başlayacağını düşünüyoruz. Nitekim, bunların özellikle sanal ortamdaki tanışmalar ve bunlara bağlı olarak aile içi şiddetin arttığına yönelik de çeşitli haberler basına yansımaktadır.

Eğitim alanında da esas sorun yeni tesis kurmaktan, yani öğretmenle öğrenciyi buluşturmaktan uzaklaşarak daha çok kalitenin artırılması şekline dönüşeceğini söyleyebiliriz. Şu an eğitim sistemi içerisinde 17 milyon öğrencimiz bulunmaktadır ve okullar -benden önceki Sayın Konuşmacının da belirttiği gibi- özelliklere gençlere ve çocuklara ulaşmadaki çok temel yerlerden birisidir. Dolayısıyla bu alanda, özellikle okullarda İnternet ve İnternet’le bağlantılı konularda çalışacak kişilerin, meslek insanlarının artırılmasının yararlı olacağını düşünmekteyiz.

Tabii, bu durum özellikle iş gücü piyasasında da bir etki yaratmaya başlayacaktır. Şu anda iş değiştirmeler ve iş aramalar, işe bağlı olarak hareketlilik özellikle sanal ortamda da artmaya başlayacaktır. Dolayısıyla, İnternet’in ve özellikle sanal dünyanın hem eğitim sektörünü hem sosyal güvenlik sektörünü hem sağlık sektörünü hem de istihdam sektörünü etkili bir şekilde artıracağını düşünmekteyiz.

Şu anda dünyada ve Türkiye’deki İnternet kullanımı nedir diyecek olursak, dünyada 2 milyardan fazla kişinin İnternet kullanıcısı olduğunu söylüyoruz; 4,6 milyar da cep telefonu kullanıcısı söz konusu ve 1 milyardan fazla kişinin de sosyal ağ sitelerine üye olduğunu belirtebiliriz. Peki, Türkiye’deki durum nedir? Türkiye’de de 40 milyon kişinin İnternet kullanıcısı olduğunu söyleyebiliriz, yani İnternet kullanmayan olduğunu pek sanmıyorum. Şu andaki bu içinde bulunduğumuz grupta bile acaba Google’a son iki gün içerisinde girmeyen ya da İnternet’te dolaşmayan kaç kişi var, kaç kişi acaba sosyal medyada yer almadı sorusu gerçekçi bir soru olur diye düşünüyorum.

On iki-yirmi dört yaş arası kullanıcı da yüzde 47, yani bu yaş grubu biraz önceki Hocamızın da belirttiği gibi gerçekten çok riski altında bulunan ve riskli davranışlara çok açık olan gruplardan birisi. Özellikle bu yaş grubunun toplum içerisinde korunmasının son derece anlamlı olacağını düşünüyoruz, yüzde 47. Yüzde 53’lük bir kısım da aslında yetişkin oran içinde diye söyleyebiliriz. Yüzde 78’i de sosyal ağlar içerisinde hareket etmekte ve cep telefonu kullanımı da 8,2 milyonluk bir cep telefonu kullanımı var. Bildiğiniz gibi özellikle teknolojinin artırımına bağlı olarak çok ciddi bir şekilde İnternet’e aslında cep telefonları üzerinde ulaşım söz konusu, I Phone’dan ya da I Pad’ten, diğer alanlardan ulaşım söz konusu olabiliyor.

Burada gençler İnternet’i ne amaçla kullanmaktadır diye baktığımızda, yaygın olarak ödev yapmak için diye belirtiliyor, merak ettikleri bir konuyu araştırmak için, sohbet etmek için, sosyal paylaşım sitelerinde hareket etmek için, e-posta göndermek, oyun oynamak, film izlemek, müzik dinlemek ve alışveriş yapmak.

Şimdi, ödev yapmak gerçekten bu bilgiye ulaşma konusunda son derece anlamlı olabilir fakat tabii buradaki çok kritik olan konulardan birisi şu: Bir kere teknolojisiz yaşayamayız, bu teknoloji biz istesek de istemesek de zaten yaşamımızın içerisinde fakat bunun kullanımı süresi içerisinde ne tür yasal önlemler alınabilir, ne tür koruyucu önlemler içerisinde bulunabiliriz? Bizim yaygın olarak odak noktamız bu.

Ödev yapma konusu öyle hâle geliyor ki, maalesef biz liselerde ve üniversitede karşı karşıya kalabiliyoruz, ödev.com adlı sitelerle karşılaşıyoruz ve öğrenciler ödev yapmaksızın hazır ödevlere kolaylıkla ulaşabiliyorlar, direkt kendileri ödev indiriyorlar ve hazır bir ödev size sunuyorlar. Dolayısıyla, aslında bakıyorsunuz ki eğitim sistemi içerisinde ödev yaparak kazandırılmak istenen becerilerin ötesinde davranışları öğretmiş olabiliyorsunuz.

Özellikle bu merak edilen konular konusunda öyle enteresan siteler var ki, bunların örneklerini uygun görüldüğünde sunabiliriz, mesela bir bomba nasıl yapılabilir, nasıl tecavüz edilebilir, nasıl istismar içerisinde bulunulabilir, nasıl hack yapılabilir, hack yapma kuralları gibi konularla da karşı karşıya kalabiliyoruz.

Bu süre içerisinde özellikle bu siber zorbalıkta bir artışın olabileceğini söyleyebiliriz. Burada da bilgi ve iletişim teknolojileri kullanarak bir birey ya da gruba, özel ya da tüzel bir kişiye karşı yapılan teknik ya da ilişkisel tarzda zarar verme davranışlarının tümü olarak isimlendirebiliriz. Öyle zannediyorum ki, yakın bir gelecekte daha çok zorbalık -şu anda da tanımlanmış olmakla birlikte- sanal ortamda çok daha aktif hâle gelecektir.

Bildiğiniz gibi özellikle eğitim kurumlarında da bilişimin kullanılmasına son derece önem verilmektedir, bunu biz dernek olarak takdirle de karşılıyoruz, özellikle bu FATİH Projesi gerçekten bilgiye ulaşmalarında çocukların çok ciddi bir kolaylık da getirebilecektir fakat aynı zamanda bununla birlikte bazı endişelerimiz de bulunmaktadır. FATİH Projesi aracılığıyla acaba sanal zorbalık konusunda yöntemsel ve politik düzenlemelere de ihtiyacımız vardır, bunları da beraberinde getirmektedir çünkü çocukları çok rahat sanal alanda zorbalığa itebilecektir. Dün yapılan bir açıklama vardı, özellikle okullardaki şiddetin artmasıyla ilgili, dolayısıyla şiddetin sanal ortama da taşınmasını düşünebileceğiz.

Bu konuda iki tür siber zorbalık var, bunlardan birisi elektronik zorbalık. “Electronic bullying” olarak literatürde karşımıza çıkabilir. Bu daha çok karşıdaki bir kişinin kullanıcı adresini ele geçirip onun hem kendi hesabından başkalarına mesajlar gönderilmesi ya da hesabının boşaltılması şeklinde düşünebiliriz, bu maddi olabilir. Diğeri de daha çok psikolojik yönü içeren elektronik iletişim aracılığıyla kişilere zarar verme şeklinde karşımıza çıkabilir.

Burada e-iletişim zorbalığı, bunlar neler olabilir? Mesela, alay etme, isim takma, dedikodu yayma, İnternet üzerinden kişiye hakaret etme ya da kişinin rızası olmadan fotoğraflarını yayınlama gibi ilişkisel saldırıları içerebilir. Aslında bireylerin gelişimini bir bütün olarak ele aldığımızda, çocukların, bu hem bedensel, duygusal, kişisel, ahlaki gelişimlerini bütün hâlinde çok etkileyecektir diye düşünüyoruz. Özellikle gençler arasında, ergenler arasında arkadaşları ve arkadaşları arasında statü kazanmaları son derece belirleyicidir ve şu anda zaman zaman bize gelen danışanlarda gözlüyoruz, işte “Facebook’ ta kaç üye var? Twitter’ da kaç takipçi var?” gibi konular gerçekten bir statü kazanma, bir prestij kazanma unsuru hâline gelmiştir. Bunun benzerini biz özellikle merkezî sınavlarda görüyoruz, üniversite giriş sınavlarında ya da SBS’ de, öğrenciler daha çok kişilik

özellikleriyle değil de “Puanın kadar konuş.” diyorlar, yani puan eşittir kişilik özelliği, Facebook’taki üyelik eşittir kişilik özelliği gibi bir anlayışı da beraberinde getirmiştir. Tabii bunları söylerken sosyal medyayı ya da İnternet kullanımının çok kötü, yasaklanması gerekli gibi bir anlayışımız, kesinlikle böyle bir şey yoktur fakat bunu gerçekleştirirken buna yönelik politikaların oluşturulmasının yararlı olacağını belirtmekteyiz.

Yine, elektronik zorbalıkta işte kişilerin şifrelerini ele geçirmek elektronik zorbalıkta bireysel yapılabileceği gibi birçok kişi tarafından organize edilerek de bunlar gerçekleştirilebilir. Zaman zaman iş ortamlarında olabilir, okul ortamlarında bunlarla karşılaşabiliyoruz.

Bu konuda yaşadığımız ve örnek verebileceğimiz olaydan bir tanesi özellikle bu çocuk oyunları ile ilişkili olmuştur. Bu oyunlar on-line ya da off-line olarak oynanır. On-line olan oyunlarda, bildiğiniz gibi, oyunu oynayan kişi sanal olarak dünyada herhangi bir yerde bulunan bir kişiyle eş zamanlı olarak oyunlarını oynayabilmektedir. Off-line oyunlarda da ayrı zamanlarda olmaktadır. Bu on-line olan oyunlardan birisinde bir danışanımızın karşısındaki aslında küçük olarak -biraz önce sizin belirttiğiniz örneğe benzer bir şekilde- kendi yaşıtı olduğunu düşündüğü birisiyle iletişimde bulunduğunu düşünürken, daha üst yaşlarda, yetişkin bir kişinin olduğunu fark etmesi ve bu süre içerisinde sanal ortamda birbirlerine karşılıklı olarak kameralarını açarak bedenlerini göstermeleri gibi örneklerle karşılaşılması söz konusu.

Zaman zaman biz belki çocuğumuz işte iç tarafta, odada bilgisayarda oynuyor, ödevini yapıyor gibi düşünüyoruz ama dünyanın herhangi bir ülkesinde bulunan, ülkemizdeki herhangi bir şehirde bir yetişkinle ya da yaşıtıyla karşılıklı bir etkileşim içinde bulunduğunu söyleyebiliriz.

Bunun benzeri, bir başkası, özellikle sanal ortamda oynanan oyunlarla ilgilidir. Bu konuda sanal ortamda çeşitli karakterler yaratılıyor, bu yaratılan karakterlere “char” deniyor. Oyunda oynadıkça, İnternet’te kalma süresi arttıkça bu oluşturulan İnternet karakterine bir güç kazandırılıyorsunuz ve bu char’ın gücü arttıkça, örnek veriyorum işte 20 bin puan, 40 bin puan, 50 bin puan gibi bir puanı arttıkça, bu char’ın yenilmezliği daha çok artıyor ve özellikle çocuklar ve gençler arasında çok popüler hâle geliyor. Daha sonra bu çocuklar bu oluşturdukları karakteri ve güç kazandırdıkları karakterlerin satışını gerçekleştiriyorlar İnternet üzerinden. İnternet üzerinden satışla, yaklaşık olarak 200-300 liradan başlayıp 6-7 bin liraya kadar çıkan rakamlarda bir ticaretinin bulunduğunu biz kendi mesleki gözlemlerimizi içerisinde gözlemlene fırsatı bulduk ve çocuklar, özellikle statü kazanmak amacıyla bu char’a sahip olmak için karşıdaki kişinin İnternet’teki video kamerasını açmasına bağlı olarak, biraz da sanal ortamda pornografiyi de beraberinde getirebilecek istismlara da açık hâle geldiklerini söyleyebiliriz.

Gençler neden bu tür davranışlarda bulunuyorlar? Aile içinde yaşanan sorunlarla düşük öz saygı veya güvensizlik nedeniyle, okulda başarısızlık, başarıyı bu şekilde yakalama arzusuyla, popüler olma arzusuyla, başkaları tarafından benzer davranışlara maruz kalma nedeniyle veya özellikle çeşitli psikolojik güçlüklerin olması nedeniyle de bunlar için kaynaklanabiliyor.

Aslında sorun sadece bireyin kendisinde değil, bireye yapılacak, gence çocuğa yapılacak hizmetlere de çok önem olduğunu düşünüyoruz ama aynı zamanda aileler için de ciddi bir problem olduğunu düşünüyoruz. Aslında burada aileye yönelik destek hizmetlerinin son derece yararlı olacağını düşünüyoruz.

Burada okullar önemli bir ulaşım aracı olabilecektir. Psikolojik danışma ve rehberlik alanının maalesef ülkemizde yasal bir tanımı bulunmamaktadır, şu anki mezunlarımız yaygın olarak rehber öğretmen kadrosunda Türkiye’de görev yapmaktadır. Yaklaşık olarak 13 bin mezunumuz bulunmaktadır. Oysaki toplumun ihtiyacı olan hem aileye yönelik hem gençlere yönelik hem de bireylere yönelik danışmanlık hizmetlerine ihtiyaç vardır. Bu konuda özellikle bireylerin hasta olmadan önce koruyucu hizmetlerin yaygınlaştırılmasının son derece yararlı olacağını düşünüyoruz. Özellikle de eğitim kurumları alanında psikolojik danışma alan ihtiyacının artacağını gözlemliyoruz.

Ruh sağlığı alanında, aileye yönelik hizmetlerde, rehabilitasyon alanında ve kariyer dünyasında bu artışı gözlemlemekteyiz. Bu alanda, psikolojik danışma ve rehberlik alanıyla ilgili olarak, meslek alanımızla ilişkili, şu anda genel bir psikolojik danışma ve rehberlik alan bilgisi kazandırıyoruz ama özellikle okul danışmanlığı, ruh sağlığı danışmanlığı, evlilik aile danışmanlığı, kariyer ve rehabilitasyon danışmanlığı alanlarında Türkiye’de insan gücü yetiştirebilecek kapasiteye sahip olduğumuzu değerlendiriyoruz. Belki bu bağlantılı bir konu olacaktır ama özellikle okul sisteminde bulunan 17 milyon kişiye hizmeti taşıyacak nitelikte ve donanımda meslek elemanımız vardır, bunların tanımlanmasına ihtiyaç olduğunu düşünüyoruz ve bu alandaki kişilerle bu hizmetin dağıtımının yararlı olabileceğini düşünüyoruz. Biz alanımızla ilgili olan bilgiyi de sizlere dosyalarımızda takdim ettik.

Onun dışında, Komisyonumuzun Sayın Başkanına ve değerli üyelerine, bu alanımızda yürütülmüş olan çeşitli çalışmalar yani ülkemizde yürütülmüş araştırmaların sonuçlarını elektronik ortamda takdim edebileceğiz ve yirmi gün içerisinde de bunları bir dosya içerisinde bir rapor hâlinde sizlere takdim edeceğiz.

Son söz olarak: Sorun, teknoloji değil aslında onun nasıl kullanıldığıdır ve bu konuyla ilgili olarak da özellikle değişen dünyanın ihtiyacı olan meslek elemanlarının tanımlanması ve bu alandaki elemanlar aracılığıyla hizmet sunumuna ihtiyaç olduğunu düşünüyoruz.

Saygılar sunarım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Değerli Hocam.

Güzel sunumunuz için teşekkür ediyoruz. Son sözünüz gerçekten her şeyi özetleyen bir sözdü.

Değerli üyelerimiz, iki önemli derneğimizin üyelerini ve hocalarını dinledik.

Sayın Erdemir, buyurun efendim.

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Ben Sayın Ergene’ye bir soru yöneltmek istiyorum.

Sunumunuzda genelde İnternet’in yarattığı olumsuzluklar üzerinde durdunuz. Psikolojik danışma ve rehberlik söz konusu olduğunda İnternet’in sunduğu olanaklar, imkânlar nelerdir? Dikkat ederseniz, Komisyonumuzun ismi başta çocuklar, gençler ve aile yapısı olmak üzere olumsuz etkilerinin araştırılması değil, sosyal etkilerinin araştırılması. Dolayısıyla sizin sunumunuzu dinleyen bir kişi olumsuzluklarla ilgili gayet ayrıntılı bir bilgiye sahip olabilir fakat olumlu olarak yani sunduğu imkânlar anlamında herhangi bir bilgiye ulaşamaz. O anlamda bu eksikliği giderebilerseniz biz memnun oluruz.

Teşekkürler.

TÜRK PDR-DER GENEL BAŞKANI PROF. DR. TUNCAY ERGENE – Çok teşekkür ederim bu açıklama fırsatını verdiğiniz için.

BAŞKAN – Ben şöyle bir şey ilave edebilir miyim Sayın Erdemir’in sorusuna? Bizim Komisyonumuzun toplumdaki algısı sadece İnternet’in zararlı etkilerinin araştırılması amacıyla kurulması gibi mi anlaşıyor acaba? Yani siz de ondan dolayı mı böyle bir şey yaptınız? Yani ben Sayın Erdemir’e ilaveten ifade edeyim.

Buyurun.

TÜRK PDR-DER GENEL BAŞKANI PROF. DR. TUNCAY ERGENE – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Maalesef, belki bu benim algım ama öyle bir algı olduğunu da değerlendiriyorum. Bu konudaki belki bir yanlışlık ta söz konusu literatürde incelendiğinde, bakıldığında daha çok olumsuzluklar üzerine biraz daha odaklanma var gibi görünüyor. Ayrıca sizin oluşturulan bu web sitenizde gönderilen davet yazısının içerisinde de oradaki toplanan dokümanlar açısından baktığımızda daha çok sosyal imkânları değil de daha çok olumsuzluklar vurgulanmış gibi söyleyebiliriz.

Biraz önceki sorunuzu ben çok anlamlı buluyorum. Aslında İnternet ve sosyal medyanın kullanımı sağlıklı bir şekilde gerçekleştiğinde çok önemli bir eğitim aracı olarak kullanılabilir. Özellikle de psikolojik danışma ve rehberlik alanıyla ilgili olarak bizim uzaktan on-line danışmanlık, on-line consulting konusu son derece yaygındır özellikle Amerika Birleşik Devletlerinde ve Kanada ve Avustralya’da. Bunların nedeni de: Biliyorsunuz, Kanada - ve Avustralya son derece geniş alanlardır ve kişilerin ulaşımında güçlükler vardır. Dolayısıyla özellikle bu madencilere yönelik ve uzak çiftliklerde bulunan kişilerin psikolojik danışma ihtiyaçları on-line danışmanlık aracılığıyla gerçekleştirilebilmektedir. Ülkemizde de kırsal alanı değerlendirdiğimizde, düşündüğümüzde İnternet üzerinden on-line danışmanlığın önemli bir fayda sağlayabileceğini düşünüyorum.

Bunun dışında özellikle eğitim kurumlarında evde kişiler kendi bilgisayarlarıyla okulda bulunan bir okul psikolojik danışmanına bir randevu alınıp bağlanıp, karşılıklı olarak kendi çocukları hakkında bir görüşmede bulunabilirler, bir danışmanlık hizmeti alabilirler. Örneğin, bu veli toplantıları on-line üzerinden de yapılabilir.

Bunun dışında, özellikle off-line olarak isimlendireceğimiz çocukların özellikle ebeveynlik davranışlarının kazandırılmasında oluşturulacak okullardaki arşivler aracılığıyla ebeveynlik becerileri konusunda beceri kazanabilirler diye düşünüyorum.

Onun dışında, yine belki biraz olumsuzluk olacak ama biz biraz risk çalıştığımız için herhâlde onunla ilişkili, örneğin şöyle çalışmalar söz konusu: Çocukların intihar riski olduğunda, ergenlerin intihar riskleri olduğunda bakıyorlar ki çocuklar İnternet’te dolaşıyorlar, diyelim ki bu olumsuz siteler, intiharla ilgili siteler görüldüğünde hemen o öğrencinin ya da o bireyin karşısına bir help-line çıkıyor yani intiharda nasıl... Eğer böyle bir niyetiniz varsa şurasıyla konuşabilirsiniz. “Bir danışmanla konuşmak ister misiniz?” gibi önüne google’da benzer bir daha çok önlemeye yönelik bir sitenin çıkması söz konusu olabiliyor. Dolayısıyla aslında bireyler, çocuklar, ergenler zaten İnternet’te varlar fakat bu “İnternet’teki olumsuz etkilenmeleri nasıl engelleyebiliriz?” konusu üzerinde durabiliriz. Belki bu tür teknolojiiden istifade edebilmemiz söz konusu olabilir. Özellikle de bunu sağladığımızda biz bireylerin hasta olmadan önce önleyicilik, provision

sağlayabilmemiz son derece önemlidir. Bunun ben İnternet'in ve sosyal medyanın katkıda olduğunu düşünüyorum. Özellikle mesela, üniversite danışma merkezlerinde, Hacettepe Üniversitesinde de psikolojik danışma rehberlik servisinde üniversite danışma merkeziyle de diyalogumuz var. Depresyonda olan, duygularının bozukluğu bulunan çocuklar bir kere odalarından çıkıp dışarıya gitmiyorlar. Mesela "Depresyonda olan bir arkadaşınıza nasıl destek olabilirsiniz?" Bu konuda sevk etmelerinde, danışmanlık hizmeti almalarında bir kolaylaştırıcı rol üstlenebilirler.

Çok teşekkür ederim sorunuz için.

Saygılar sunarım.

İLHAN YERLİKAYA (Konya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Esasında Aytuğ Bey'den...

Konuyla ilgili mi?

İLHAN YERLİKAYA (Konya) – Konuyla ilgili ilave yapmak istiyorum.

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz Aytuğ Bey?

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Estağfurullah, buyursunlar efendim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Yerlikaya.

İLHAN YERLİKAYA (Konya) – Aytuğ Bey, özür dilerim.

Bu yüz yüze iletişimde bazen iletilmedikleri, aktaramadıkları bilgileri de on-line danışmanlıkta daha iyi aktarabilirler diye düşünüyorum. O yönüyle de sizin söylediğinizin çok faydalı olduğunu düşünüyorum veya İnternet'in avantajları konusunda yadsınmayacak bir gerçek diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler ilaveniz için.

Esasında Medisin araştırma komisyonu kurma mantığı da birazcık Sayın Erdemir bunda katkı sağlıyor olabilir. Şöyle: Bakınız şu anda Darbe Araştırma Komisyonu, İnternet, Üstün Yetenekliler... Üstün Yetenekliler ve İnternet Komisyonunu bir kenara bıraktığınız zaman hep olumsuzlukları araştıran, işte maden kazaları, trafik kazaları, uyuşturucu bağımlılığı, kaçakçılık sorunları vesaire falan, birazcık o algı oradan da kaynaklanıyor olabilir. Belki bu mantığı da birazcık değiştirmek lazım.

Aytuğ Bey, buyurun.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aslında "güvenli İnternet2 kavramı doğrudan doğruya İnternet'in zararlı olduğunu çağırıştırıyor insanlara. Yani siz güvenli İnternet'ten bahsederseniz bu algı zaten kendiliğinden ortaya çıkar. Yani itiraf etmek gerekirse bir hekim olarak ben bundan çok rahatsız değilim. İnternet'in iyi taraflarını tabii sosyologlar elbette ki değerlendireceklerdir ama zararlarının araştırılması ve bunların önlenmesi beni çok da rahatsız etmiyor açıkçası.

Şimdi, Müjgan Hocama sormak istiyorum, önemli bir öneride bulundu, hani gizlilikle ilgili bir düzenleme isteğiniz vardı. Yani eğer komisyon üyesi arkadaşlarımız da uygun görürlerse bunu bir yazılı hâle getirip bize sunarlarsa bu önemli bir konu gerçekten. Gizlilikle ilgili düzenlemeyi bize iletirlerse bu konuda belki biz de bir önerge veya teklif hazırlayabiliriz.

İkincisi, ilgimi çeken bir konu: Gençlerle yapılan çalışmaydı İnternet'le ilgili ve gençlerin sorunlarıyla ilgili. Bunu okullarda yürüttüğünüzü söylediniz. Millî Eğitim Bakanlığı -mutlaka işbirliği içindedir- buna

izin veriyor mu hakikaten? Sıkıntılar yaşıyor musunuz? Çünkü ben de çocuk hekimi olarak yapmak istediğim çalışmalarda bazen Millî Eğitim Bakanlığıyla sıkıntılar yaşadığım oluyordu gerçekten.

Bir de Sayın Ergene'ye sormak istiyorum: "Sanal alanda zorbalık" dediniz ve çocuklarda özellikle bu Fatih Projesi'yle böyle bir etki olabileceğinden bahsettiniz, onu biraz açabilir miyiz? O, önemli çünkü.

Bir de bu sizin derneğinizin amblemi ilgimi çekti, biraz aramızda konuştuk ne olduğunu ama nedir gerçek şeyi onu da öğrenebilirim sevinirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Müjgan Hanım buyurun.

TÜRK PEDIATRİ KURUMU YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MÜJGAN ALİKAŞİFOĞLU – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, gizlilik konusunda tabii ki eğer uygun görürseniz yazılı bir bildirimde bulunuruz çünkü bu bizim elimizi çok rahatlatacak bir şey.

BAŞKAN – Çok memnun oluruz.

TÜRK PEDIATRİ KURUMU YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MÜJGAN ALİKAŞİFOĞLU – Söylemek istemiyor çocuklar, haklılar, annelerinden babalarından, öğretmenlerinden korkuyorlar. Özellikle bu tabii ki her yaş çocuk söz konusu olamaz ama on iki yaşından sonra mesela, on iki, on beş yaş arasında belli konularda olabilir, on beş yaşından sonra alan genişletilebilir diye düşünüyorum.

Bu Millî Eğitim Bakanlığıyla yaptığımız çalışma, aslında biz ilk kez Millî Eğitim Bakanlığıyla -daha doğrusu şöyle diyeyim- 2000 yılında İstanbul'da yapmıştık bu çalışmayı. O zaman izni İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlüğünden almamız gerekiyordu ve çok güzel bir ilgiyle karşılandı araştırmamız. Bu Dünya Sağlık Örgütü'nün yürüttüğü çok uluslu bir araştırma demiştik. Ona kabul edilebilmeniz için önce bir pilot çalışma yapmanız gerekiyor, bizim bu İstanbul'da 5 bin öğrenciyle yaptığımız şeyi pilot çalışma olarak kabul etti uluslararası araştırma grubu ve daha sonra ulusal düzeyde yaparsak kendi içlerine alabileceklerini söylediler. Ulusal düzeyde yapabilmeniz için tabii ki Millî Eğitim Bakanlığına gitmeniz gerekiyor. Millî Eğitim Bakanlığına gidip bu çalışmayı ilk anlattığımızda Sayın Müsteşarımıza, bunun eğer başarılabilirse Türkiye'nin ak yüzü olacağı şeklinde bir karşılamayla karşılandık. Tabii konu sağlık olduğu zaman hep sağlığın iyi yönlerini değil riskli yönlerini de ele almak gerekiyor, özellikle gençlerin sağlığı olunca. Sonra sorular ortaya çıktığında, çünkü sorular egzersiz yapmadan, beslenme alışkanlıklarından, beden algılarından, sağlık durumlarından başlıyor, madde kullanımı, cinsel yaşantıları, şiddete maruz kalıp kalmadıkları, istismar edilip edilmediklerine kadar yelpaze genişliyor çünkü genel sağlık araştırması. Bu sorular 2005-2006 yılında kısmen törpülendi, 2010 yılında araştırmaya gittiğimizde, 41 ülkede yapıldığı için tabii bunun bir uluslararası raporu çıkıyor, o uluslararası raporu da biz tekrar Bakanlığa sunmuştuk zaten. Uluslararası rapor da çıktığında -çok şey söylemeyeceğim, bakan zaten görebilir- Türkiye'nin ön sıralara çıktığı sorunlu sağlık problemlerine yönelik sorular bir sonraki araştırmada tekrar törpülendi. Yani var olan sorunlar iptal edildi, üstüne gidilip daha ayrıntılı araştırılacağı hâlde, öyle diyeyim. Tabii bu da bir sıkıntı oluyor. O yüzden zaten ben özellikle o konuyu koydum ki öncelikle toplumumuzun durumunu, bu kültürde yaşanan sıkıntıların neler olduğunu bilmemiz lazım. Amerikalı onu yaptı, Avrupalı bunu yaptı, o şunu şununla ilişkili buldu, bizim çocuklarımızda da böyle

ilerleyelim; bu olmuyor, uygun da olmuyor ama önce kendi durumumuzu bilmek lazım. Çocuklarımız neden hoşlanıyor? Niye o davranışları gösteriyor? Hangi tercihlerle yola çıkıyor? Burada en güzel araştırma ortamı okullar. Sonuçta bizim kendi klinik çalışmalarımızda günlük hayatımızdan pek çok deneyimimiz var, az çok bunu öngörebiliyoruz ama öngörülenlerle yola çıktığınız zaman yaptığınız iş bilimsel olmuyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Ergene.

Efendim, cevaplarımızı birazcık kısa tutabilirsek, mümkünse.

TÜRK PEDIATRİ KURUMU YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MÜJGAN ALİKAŞİFOĞLU – Tabii, tabii.

TÜRK PDR-DER GENEL BAŞKANI PROF. DR. TUNCAY ERGENE – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Sorulardan birisi bu sanal zorbalık ve doğal zorbalıkla ilgiliydi. Aslında doğal zorbalığı biz okulda özellikle gençler arasında gözlemliyoruz, bunlar ad takma, itme, çelme takmadan tutun da küfüre kadar varan çok geniş bir yelpazesi söz konusudur. Fiziken yaşanmaktaydı bu. Fakat bunun birazcık şekil değiştirip özellikle sanal ortamda da kişilere zarar vermeye doğru bir gidişi söz konusu olabiliyor, özellikle profilleri ele geçirme ve profiller üzerinden konuşmalar. Özellikle de bu konuda twitter ve twitter üzerinden sözlerle çok karşı karşıya kalabilmekteyiz. Dolayısıyla bu da bir zorbalık biçimi hâline dönüşüyor. Bu konuyla ilgili olarak şu anda geçen hafta açıklanan Türkiye’de okullarda şiddet ve zorbalık araştırması söz konusudur Ankara Üniversitesi’nden psikolojik danışma rehberlik alanından Sayın Doçent Doktor Metin Pişkin’in yapmış olduğu bir araştırma TÜBİTAK tarafından desteklenmiştir. Orada da çok ayrıntılı bir şekilde Türkiye’nin fotoğrafı ortaya konulmaktadır.

Özellikle FATİH Projesi’yle bağlantılı olarak sorunuz vardı: FATİH Projesi’nin biz Türkiye’de çok anlamlı bir proje olduğunu ve son derece yararlı olabileceğini düşünüyoruz bu projenin. Özellikle bireylerin akademik gelişimlerine katkıda bulunacağı şeklinde düşünüyoruz. Ama bildiğiniz gibi eğitim bir bütündür ve bunun içerisinde çocukların tüm yönleriyle gelişmesine katkıda bulunabilecek psikolojik danışma ve rehberlik modüllerinin de eklenmesi ve bu konudaki içeriğin oluşturulması ve bu içerikle yaklaşık 17 milyon kişiye ulaşılabilmesinin çok kolay olacağını düşünüyoruz.

Bu içeriğin oluşturulmasında biz meslek alanı olarak da üzerimize düşen görevleri yerine getirmeye hazırız ve özellikle de çocuklarla on-line danışmanlık imkânının çok rahatlıkla bu çerçevede gerçekleştirilebileceğini değerlendirmekteyiz.

İkinci sorunuz amblemimizle ilgiliydi: Amblemimizi 1989 yılında kurduk. Şu anda 2.700 üyemiz var derneğimizde, ben 8 numaralı kurucu üyelerindenim. Bu bir “psi” işaretidir -biliyorsunuz- Yunancadaki “psi” işaretini simgelemektedir ve özellikle ruh sağlığı alanında, psikiyatride, psikolojide, psikolojik danışma rehberlik gibi ruh sağlığı alanında hizmet sağlayan, insana yardım sağlayan meslek alanlarının simgesidir. “Psi” de saykodan geliyor ve sayko içerik açısından da özellikle ruh sağlığını göstermektedir ve psikolojik danışma rehberlik alanı da her bireyin ayrı bir dünya olduğunu, her bireyin çok farklı özelliklerinin bulunduğunu, biz bireyi psikolojik danışma süreci içerisinde tanıyıp, ona kendi özelliklerini tanıttığımızda gerçekten kendi

problemlerini kendisinin çözebileceğine ve kendi yaşamına bir yön verebileceğine ve bu süre içerisinde de kendini gerçekleştirebileceğine inanıyoruz. Bu konuyu simgeleyen bir simge olması nedeniyle “psi” işareti tercih edilmiştir.

BAŞKAN – Ne zamandan beri kullanıyorsunuz Hocam bu amblemi?

TÜRK PDR-DER GENEL BAŞKANI PROF. DR. TUNCAY ERGENE – 1989’ dan beri.

BAŞKAN – Amerika’da PDR serisi kitaplar vardır, “Physicians Desk Reference” diye yani hekimlerin referans aldığı memorandum türü kitaplar yayınlarlar. İşte ilaçlar, etkiler, yan etkiler filan, o da bu şekilde aynı, yani amblemi aynı değil ama ismi PDR şeklinde geçiyor. Kim önce aldı acaba isim hakkını?

TÜRK PDR-DER GENEL BAŞKANI PROF. DR. TUNCAY ERGENE – Sayın Başkanım, diğer kısmını bilemiyorum tabi ama...

BAŞKAN – Onu bir araştırınız yani birisi elinizden almasın yani o şeyi.

TÜRK PDR-DER GENEL BAŞKANI PROF. DR. TUNCAY ERGENE – Buna bir bakalım yine ama...

BAŞKAN – Bir bakın bence.

TÜRK PDR-DER GENEL BAŞKANI PROF. DR. TUNCAY ERGENE – Bizim ki Türk Psikolojik Danışma Rehberlik Derneği, başına daha sonradan Türk adını aldık. Tabii Türkiye’deki PDR olarak. Genelde de bizim mezunlarımız PDR’ci olarak biliniyorlar toplumda da.

Teşekkür ederim uyarınız ve öneriniz için.

BAŞKAN – Estağfurullah yani ona bir bakarsanız.

Sayın Çılgık, buyurun lütfen.

FAZİLET DAĞCI ÇIĞLIK (Erzurum) – Teşekkür ederim Başkanım.

Öncelikle iki sunum için de teşekkürler. Benim soracağım soruyu tam Müjgan Hanıma mı, Tuncay Beye mi olduğuna pek karar veremedim artık kim cevap verebilirse.

Sunumda, özellikle Müjgan Hanım sunumunda dokuz, on üç yaş olarak tanımladı İnternet’e girme yaşını. Benim büyük oğlum dokuz yaşında ve yavaş yavaş İnternet’e giriyor, girme nedeni daha çok oyun oynamak, işte futbol oynuyor veya müdahale etmesek başka oyunlar da oynamak istiyor tabii ama şu anda daha fazla televizyon bakıyor, çocuk filmlerine bakıyor ve son zamanlar dikkatimi çekti “Disney Channel” var, Türkçe yapılan ve içinde Türk filmleri de olan, Türkçe sitcomlar olan filmler var artık, o da dikkatimi çekti, daha önce daha fazla Amerikan, Japon, Fransız filmlerinin tercümesine bakıyordu. Bu sitcomlarda bu Türkçe olan, mesela bir “Zil Çalınca” var galiba bir program. Orada daha çok teenager yaşındaki çocuklarla alakalı. Davranışlara falan baktığımızda aslında orada biraz önce dediğiniz bu facebook’un önemine ve işte nelere dikkat edilmesi gerektiğine falan oradaki senaryolar aslında yazılabilir, öyle bir olgu oluşturulabilir. Çünkü oğlum “Bak ben şunun gibiyim. Onun gibi olmak istiyorum.” diyebiliyor dokuz yaşındaki çocuk. Dolayısıyla o dediğiniz şeyleri acaba o senaryo... Senaristler sizlerden hem dernekten hem kurumdan ne kadar rehberlik alıyor onu bilemiyorum ama oralara yerleştirme gibi bir şey olabilir mi veya alıyorlar mı? FATİH Projesi’ne çünkü mesela dediniz biraz önce “FATİH Projesi’nde etkin olabilirsek veya bu dediklerimizi yapabilirsek

birçok çocuğa ulaşmış oluyoruz.” Ama o yaşa gelmeden, işte İnternet’e girmeden de bu olgular oluşursa bilinçaltında belki daha da iyi olabilir diye düşünüyorum.

Soruma da cevap verebilerseniz, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun, kısa kısa cevaplar alalım Hocam.

TÜRK PEDIATRİ KURUMU YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MÜJGAN ALİKAŞİFOĞLU – Yani biz daha çok çocuk hekimi olduğumuz için olsa gerek bu tip projeler hazırlanırken bizim dernekten yardım alınmadı şimdiye kadar. Belki psikolojik danışmanlık ya da çocuk ruh sağlığı derneklerine gidiyor olabilirler.

TÜRK PDR-DER GENEL BAŞKANI PROF. DR. TUNCAY ERGENE – Teşekkür ederim, izninizle.

Aslında getirdiğinizde bu senaryoyu yazanlara da acaba belki zorunluluk değil ama bir tavsiye kararı olarak, özellikle davranış bilimlerinden olan, ruh sağlığı alanında çalışan kişilerden bir danışmanlık alınması önerilebilir mi? Bence çok anlamlı olur. Özellikle Türkiye’de şu anda oluşturulan dizilerin özellikle Orta Doğu’da çok yaygın olduğunu görüyoruz yani bu konuda çok ciddi bir kapasitemizin olduğunu görüyoruz, aslında senaryo oluşturma ve yaygınlaştırmada. Bence çok anlamlı olabilir.

Bizden sadece bir dizide bir destek istenmişti ama onun dışında istenmedi. Ben özellikle tüm davranış bilimleri ve ruh sağlığı alanında çalışan derneklerden bu konuda katkı olmasını öneriyorum.

Özellikle FATİH Projesi’nde içerik analizlerinde psikolojik danışma rehberlik alanından da içeriklerin gözden geçirilmesi ve bir uzman bulundurulmasının yararlı olacağını düşünüyorum.

FAZİLET DAĞCI ÇİĞLİK (Erzurum) - Hangi dizide?

TÜRK PDR-DER GENEL BAŞKANI PROF. DR. TUNCAY ERGENE – Bizim öneride bulunduğumuz dize bu çocuk dizisi değildi daha çok gençlere yönelik, televizyonda “Pis Yedili” olarak geçen bir dizi var, o diziyle ilgili olarak içerisinde bir rehber öğretmen görevlendirilmesi söz konusuydu, o diziyle ilgili olarak öneri istemişlerdi.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Balık...

ŞERMİN BALIK (Elazığ) - Öncelikle sunumları için çok teşekkür ediyorum.

Müjgan Hoca Hanıma sormak istiyorum: Genç bir hanımla yaşadığınız bir olayı anlattınız. Aile bu duruma gelmiş, üç gün sonra intihar eğilimine geçmiş bir genç kızın durumunu fark edememiş mi? Dediniz ki: “İstanbul’a gitmiş buluşmuş.” Bu kız nerede yaşıyor? Ankara’da mı yaşıyordu?

TÜRK PEDIATRİ KURUMU YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MÜJGAN ALİKAŞİFOĞLU – Hayır hayır, kız İstanbul’da, oğlan Konya’dan...

ŞERMİN BALIK (Elazığ) - Oğlan Konya’dan kalkmış gitmiş ve aile bunun farkında değil ancak kızları intihar eğilimine...

TÜRK PEDIATRİ KURUMU YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MÜJGAN ALİKAŞİFOĞLU – Amca yani...

ŞERMİN BALIK (Elazığ) – Adam, amca... Bu duruma geliyor ve aile bunun farkında değil ama çocuğun üzerinde o kadar büyük bir baskı kuruyorlar ki yine de buna rağmen çocuğu... Demek ki çok baskı

kuramıyorlar, çocuklarının nerede olduğunu bilmiyorlar ki intihar girişimine kadar gidebilmiş. Bunlarla çok fazla bir araya geliyor musunuz bu tip olaylarla? Artı bu İnternet’le değil bu telefonla da olabilir. Telefonda tanıştığı ya da telefonda konuştuğu biriyle de aynı ilişkiyi yakalayıp kendinden çok büyük biriyle bir araya gelebilir. Zannediyorum burada -siz açıklamasını yapacaksınız ama- ailenin çok ciddi bir etkisi var ve de okullardaki danışmanlık sistemlerimiz sizce yeterli mi?

Sayın Ergene’ye sormak istiyorum: Bu karakterleri satmakla ilgili bir şey söylediniz, bu charlarla.

Şimdi çok eski yıllarda, eskiden çocukken bir işe yolların “Kendi parasını kazanmayı öğrensin, paranın kıymetini bilsin.” Denilirdi. Şimdi siz bunu söyleyince hani karakteri bir müddet sonra satmaya kalkıyor, onu bende çağırtırdı ama benim anlayamadığım bunun zararları, bunun zararını öğrenmek istiyorum.

Bir de, uzun zamandan beri yaptığımız toplantılarda anladığım kadarıyla eğer bir çocuk ya da aile fertlerinden biri İnternet’i çok uzun süre kullanıyorsa, saatlerce kullanıyorsa orada ya evlilikte bir sorun var ya anne babada bir sorun var ki bu, bu duruma geliyor. Bununla ilgili sizin bir çabanız ya da bir girişiminiz var mı? Bu ailelerle ilgi ya da size bununla ilgili başvuran çok mu? Bir anne gelip diyebiliyor mu mesela “Eşim geliyor dört beş saat bilgisayarda sürekli oyun oynuyor.” Bence bu psikolojik bozukluğun belirtisi eğer bir evde bu oluyorsa. Çocuk dört beş saat bilgisayarın başında kalabiliyorsa ve aile buna müdahale etmiyorsa ya da eşlerden biri bunu yapıyorsa ve bir müdahale yoksa burada bir psikolojik bozukluk var gibi geliyor bana. Bununla ilgili bir açıklama yapmanızı isteyeyim.

TÜRK PEDIATRİ KURUMU YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MÜJGAN ALİKAŞİFOĞLU – Şimdi biraz olguyu açarsam ben, aslında bizim olgumuz ailenin izlemeyişi bir olgu değildi yani biraz ailelerin bu anlamda da dikkat etmesi gerekiyor bence. Sekiz yıllık eğitimini tamamlamış, eğitimine devam etmeyen bir kız çocuğuydu, çok geleneksel yaşam tarzını sürdüren bir aile. Evin içerisinde gülmek bile yasak, bir başka odada bir kız arkadaşıyla tek başına kalması yasak, sokağa çıkması yasak ama evde İnternet var. Yani bu ebeveynlerin tutarsızlığı çünkü İnternet’in o çocuğa getirebileceği zararlardan habersiz bir aile öyle diyeyim sosyokültürel düzey olarak ve tabii ki bu kızın hayatındaki boşluğu doldurabileceği tek yer de facebook sonuçta. Dışarı çıkamıyor, yaşlılarıyla bir araya gelemiyor, sürekli takip altında. Yani facebook’a yönelmesi ve bu tarz bir ilişkiyi, karşı cinsle ilişkiyi facebook’ta aramasının ana nedeni bu.

Nasıl gözden kaçmış? Anne dışarıda çalışıyor. Artık o kısmını ben çok da sorgulamamıştım. Önce hatta bana da sizin sorduğunuz gibi, hani bu kadar gülmek yasak, kapıdan bakmak yasak “Böyle bir evde dışarıya çıkacak fırsatı nasıl buldu? Yalan mı söylüyor?” diye ben kendim bile düşünmüştüm ama olay gerçek. Nasıl bulunduğunu bilmiyorum? Fakat ailenin sıkılığıyla aslında yani çocuğu denetlemesiyle bunların arasında çok da büyük bir ilişki yok. Esas olarak ilişkinin nasıl kurulduğu önemli. Annenin babanın sürekli çocuğun başında bekçilik etmesi de gerekmiyor ama çocuğuna değerler sistemini doğru bir şekilde oturtabilirse çocuğun kafasında, yasaklar, hayırlar yerine gerekçeler sunabilirse ve bu gerekçelerinde ikna edici olabilirse esas olayın o zaman çözümleneceğini düşünüyorum. Yoksa anne babalar tabii ki...

ŞERMİN BALIK (Elazığ) - Yani Hoca Hanım bunda suçlu aslında İnternet değil.

TÜRK PEDIATRİ KURUMU YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MÜJGAN ALİKAŞİFOĞLU – Tabii ki değil, esas olarak aile. Onun için teknoloji kullanılacak yani ama riski artıran

nedenleri biz bilirsek aileleri de o yönde düzeltiriz yoksa aile değil esas olarak ya da İnternet' in kendi de değil. Sonuçta o çocuğun bu topluma, bu dünyaya nasıl hazırlandığında bence sorun. Yani şu anda günümüz böyle ve bu dünyaya uygun çocukların hazırlanması lazım, riskleriyle, olumlu yönleriyle haberdar.

Şimdi okullardaki danışmanlık sistemini de bana soruyorsunuz herhâlde? Okullardaki danışmanlık sistemi bana göre -haddim olmayarak belki söyleyeceğim- çok yetersiz ve şu anda doğru da işlediğini çok düşünmüyorum. Biz onu ikincil olarak yani öğrencilerin sağlık sorunlarıyla ilgilenirken fark ediyoruz. Çoğunlukla akademik başarıyla ilgilenen, çocukların diğer problemlerini ikincileyen, akademik başarısızlığın nedenleri üzerinde duran ve sınavlarda başarıya odaklanan bir rehberlik ve danışmanlık hizmeti sunumu var benim kendi deneyimimden algıladığım. Çocukların genel hayatına yönelen yani sağlıklı gelişimini desteklemeye yönelen bir danışmanlık hizmeti yok. Sağlıklı gelişim dediğimiz zaman, ev hayatından, arkadaş ilişkilerinden, eksik bilginin giderilmesinden, kendi ihtiyacı olan sağlık konusunda ihtiyacı olan... Bu, ruh sağlığı da olabilir, fiziksel sağlık da olabilir ki genelde kronik hastalıkları bir kenara koyarsanız günümüzde çocukların, özellikle okul çocuklarının en büyük sıkıntıları psikososyal sorunlardan kaynaklanıyor, başları da onun için ağrıyor, göğüsleri de onun için ağrıyor. Ama bunlara yanıt verecek bir sistem olduğunu düşünmüyorum açıkçası.

BAŞKAN – Hocam teşekkür ediyoruz.

Sayın Ergene, bir şey diyecek misiniz? Kısa bir şey söyleyin efendim.

TÜRK PDR-DER GENEL BAŞKANI PROF. DR. TUNCAY ERGENE – Sayın Vekilimin iki sorusuna yanıt vermek istiyorum: Bu char karakter satma konusu acaba bir para kazanma olarak da düşünülebilir miydi? Aslında bunu biz çıraklıkta eskiden Anadolu'da gözlüyorduk işte berberin yanına gönderilir çocuk, bakkalda görülür, çıraklık yapar para kazanır. Fakat orada bir sosyal kontrol vardır ve hayatı öğrenir. Bu char konusunda da bir sosyal kontrol yok yani sanal ortamda herhangi bir bireyin zarar görmesinin kontrol edilmediği bir ortamda kişiler bir karakter oluşturup bu karakterin ticaretini gerçekleştiriyorlar ve büyük ölçüde yasa dışı bir şekilde bu ticareti gerçekleştirebiliyorlar, annelerinden babalarından büyük ölçüde habersiz olarak. Burada paralarının yetmediği durumda özellikle istismara açık hâle gelmeleri bir risk olarak karşımıza çıkıyor, buna dikkat çekmek istemişim.

İkinci olarak da, ailelere yönelik hizmet olabilir mi? Aile danışmanlığı hizmetlerine çok ihtiyaç olduğunu düşünüyoruz. Ailenin de uyumunda bir döngü vardır. Birinci yıl, dördüncü ve beşinci yıl evlilikte ve yirminci yıl çok riskli yıllardır. Birinci yılda insanlar evlenirler bir uyum süreci içindedirler, eğer uyumları yoksa boşanırlar. Diğeri de dördüncü, beşinci yılda biraz devam ederler, çocuk sahibi olmadan önce eğer çocuk da kurtarmadıysa bir orada ayrılma söz konusudur. Bir de birbirlerine katlanırlar, bütün çocuklar büyür, sorumlulukları kalmaz, yirmili yıllardan sonra ayrılmalar olabilir. İşte bu dönemler içerisinde döngüseldir bu ve gelişimseldir. Bu süreç içerisinde ailelere destekte bulunmaya ihtiyaç vardır. Biraz önce belirttiğiniz özellikle aşırı İnternet kullanımında buna ihtiyaç var mı? Yerindedir diye düşünüyorum.

Psikolojik danışma rehberlik hizmetleri okullarda yeterli midir? Ben de çok yeterli olduğunu söylemiyorum, layıkıyla olduğunu söyleyemiyorum maalesef. Bu da psikolojik danışma rehberlik alanı dışında sosyoloji, felsefe gibi bu alanda yetişmemiş kişilerin okullarda rehber öğretmen kadrolarında istihdamı söz

konusudur ve bunlarda nitelikle ilgili güçlüler yaşamaktayız. Dolayısıyla aynı eğitimi almamış kişiler nasıl hani bir göz hekimini peditrist yapamıyorsanız ama Türkiye’de psikolojik danışman olarak farklı bir alanda yetişmiş bir kişiyi atamaları söz konusuydu. O nedenle biz psikolojik danışman tanımlamasını ve meslek yasasının çıkmasını arzu ediyoruz. Bu olduğu zaman mesleki kaliteyi biz de koruyabiliriz diye düşünüyorum ve psikososyal gelişim modeli içerisinde danışmanlık hizmetleri sunulabilir. O konuda ülkemizde yeterli bir akademik kapasitenin olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Herhâlde başka söz yok.

Hem Türk Peditri Kurumu Yönetim Kurulu Üyesi Sayın Alikasıfoğlu’na hem Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği Başkanı Sayın Ergene’ye ve Sayın Şen’e çok teşekkür ediyoruz.

İnternet’in fırsatlarını yeterince anlatamamış olabilirsiniz veya kendinizi o şekilde hissediyor olabilirsiniz, lütfen...

AYTUĞ ATICI (Mersin) - Anlatan çok oldu zaten.

BAŞKAN – Bir de bu gözle olayın risk penceresinden bakanlardan da fırsat penceresinden de birazcık bakıp bize daha sonraki aşamalarda bilgi gönderebilirsiniz. Zaten PDR göndereceğini ifade etmiş. Türk Peditri Kurumundan da böyle bir not bekleyebiliriz şayet göndermeyi arzu ederlerse.

Yarın 9.30’da TİB’e gideceğiz, dijital kale, oraya daha önce gidecektik biliyorsunuz.

Teşrif edenlere teşekkür ediyoruz, edemeyenlere sitem etmiyoruz.

Çok teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 16.34